

Oinak lurrean

DIANA FRANCO EGUREN

Interneten Willow hitza bilatzera-koan oraindik txikitan ikusi nuen pelikula baten izenburua agertzen da. Fantasiaz beteriko pelikula hartan, Willow izeneko gizon txiki batek, protagonistak, mundua eraldatu zuen, erresuma zapaltzaile batetik herritarrak askatuta. Google-k Willow izeneko txip kuantikoa atera berri du, egungo ordenagailu indartsuenak milioika milioi urtetan –nire buruak ulertu ezin dituen zifrez hitz egiten dute– egingo lituzkeen eragiketarak bost minututan egiteko gaitasuna duena. Horrek Interneteko “arau” guztiak hankaz gora jar ditzake.

Pelikula gogoan izanda, beharbada pentsatu dezakegu txip txiki horren sortzaileak lantzen ari direla Google eta bestelako korporazio teknologikoen zapalkuntza ereduak berrituz akabatzen saiatzeko modua. Baina, zoritxarrez, ez da hala izango, txip horren ideia supremazia betikotzea baita.

Bitartean, Google munduko supremazia teknologikoagatik borrokatzen ari den hiri berean, AEBetako San Frantziskon, fentanilo droga plaga bilakatu da. Hainbestekoa da duten arazoa, ezen kaleetan beste berrikuntza bat aurkitu daitekeen: hilgarriak diren gaindosiengatik jendea hil ez dadin, botikak banatzeko makinak jarri dituzte.

Tsunami teknologiko zapaltzaileak jarraitzen du areagotzen, eta horrek eragin handia izango du hezkuntzan, osasunean... bizitzan, azken finean. Baina liluratu barik, oinak lurrean izanda, ikuspuntuak partekatu, eztabaidatu, eta alternatibak sortu ditzagun. Berria den guztia ez dugu behar, baizik eta gure bizitzak mundu aldatu honetan ahalik eta ongien bizitzen lagunduko diguna baino ez. ●

Frantzian bakarrik frantsesez

ERREDAKZIOA

par Kataluniako udaletan katalana erabiltzea debekatu du Frantziako justiziak. Okzitaniako Tolosako Apelazio epaitegiak eman du epaia, eta horren arabera, udaletan ezingo da katalana lehen hizkuntza moduan erabili, eta izatekotan, frantsesez egin ondoren, hura katalanera itzuli ahal izango da. Banys i Palaldá, Elna, Sant Andreu de Sureda eta Tarerac udalei eragiten die Tolosako auzitegiaren ebazpenak.

Auzia 2022tik dator, urte hartako apirilean Elnako Udalak erabaki zuen udal arautegia aldatzea katalanaren erabilera ahalbidetzeko, beti ere ondoren frantsesera itzultzeko beharrarekin. Beste hiru udalek bat egin zuten erabakiarekin. Ekialdeko Pirinioetako prefeta Rodrigue Furcy-k, ordea, helegitea jarri zien aldaketei eta auzitegiek arrazoia eman zioten. Montpellierreko Administrazio Auzitegiak bertan behera utzi zuen udal arauen aldaketa eta magistratuak zera gogorarazi zuen, “Errepublikako hizkuntza frantsesa” dela eta frantsesa itzuli beharrak egoera okerragoan uzten zuela hura.

Udalek ebazpen horri helegitea jarri zioten eta orain, Tolosako Apelazio Auzitegiak antzerako argudioekin berretsi du katalanaren debekua. Zehaztu du Frantziako Konstituzioaren 2. artikulua arabera, Frantziako hizkuntza frantsesa dela eta hortik eratorritzen dela udaletako lehen hizkuntza frantsesa izan behar dela.

KORSIKAN KORSIKERAZ, EZ

Korsikako legebiltzarkideek ezin dute Korsikako Asanblean korsikeraz hitz egin, Bastiako Auzitegiaren 2023ko epai baten arabera. Ebazpen horri helegitea jarri zion Asanbleak, baina debekua berretsi zuen azaro amaieran auzitegi berak.

Korsikako Gobernuak eta Asanbleak, elkarrekin kaleraturiko agirian adierazi zuten epaiak korsikeraz hitz egiteko eskubidea baztertzen duela, baina euskarari, bretoierari, okzitanierari eta tokiko hizkuntza guztiei eragin diezaiekela, horiek erabiltzeko eskubidea ere baztertzen baitu, “ez soilik erakundeetan, baizik eta bizitza publikoari dagokion edozein ekimenetan”.

Emmanuel Macron Frantziako presidentearen hitzek sortutako harrotsetik astebetera iritsi zen albiste. Macronen arabera, “tokiko hizkuntzak nazioa zatitzeko tresna dira”.

EUSKAL HERRIAN EUSKARAZ?

Ezbairik gabe, aurrekari judizial arrisurtsuak dira Ipar Euskal Herriko udalentsat. Gainera, mota horretako inposaketak pairatu izan dituzte zenbait udaletan. Berbarako, 2014an Paueko Administrazio Auzitegiak atzera bota zuen Uztaritzeko Herriko Etxeak euskara hizkuntza ofizial izateko hartu zuen erabakia; eta 2019an, Uztaritzen bertan, bost hautetsik herriko kontseilutik dimititu zuten, eta Pirinio Atlantikoetako prefetak ez zituen dimisioak onartu, euskaraz zeudela argudiatuta. ●